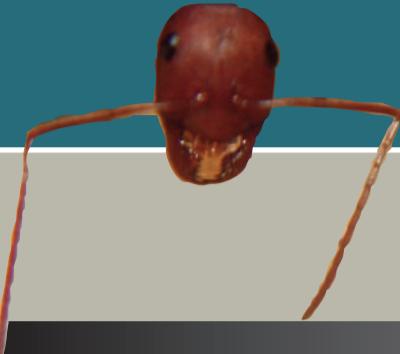

El Món de les Formigues

TAXOMARA 2010
Reunió anual de l'A.I.M. i de La Marabunta **2**

Neolític
Reproducció al natural
La Algaba (Ronda) **3**

Recerca
Recollida de mostres
La Algaba i La Nava **4-9**

TAXOMARA 2010 La meva visió

V JORNADES TAXONÒMIQUES DE MIRMECOLOGIA. RONDA (MÀLAGA)
1-3 DEL JULIOL DE 2010

Cloenda
Entrega de diplomes, premis i condecoracions **12-14**

RONDA (Màlaga) Petita visita turística **10**

La meva opinió
Taxomara 2010 **14**

Agraïments especials a

Asociación Ibérica de Mirmecología

V Jornades Taxonòmiques de Mirmecologia.

Ronda - Màlaga
1, 2 i 3 de Juliol del 2010

TAXOMARA 2010 QUÈ ÉS?

Segons el tríptic dels organitzadors "TAXOMARA" és la reunió anual internacional que l'**Associació Ibèrica de Mirmecologia** (A.I.M.) conjuntament amb el fòrum d'Internet **La Marabunta**, comunitats ambdues de professionals, naturistes i aficionats a les formigues, que es rellitzen per presentar dades, compartir, aprendre i divulgar, tot allò referent sobre la biologia de les formigues, sobretot autòctones però també sobre totes aquelles espècies foranes, exòtiques i invasives que entren a la Península Ibèrica i a Europa representant terribles plagues que alteren els nostres tant sensibles i preuats ecosistemes".

"Cada any, TAXOMARA, es celebra a un lloc diferent de la Península Ibèrica i un lloc que, a més, contingui un marcat interès mediambiental i paisagístic i que, d'alguna manera doni a conèixer el contingut de la seva mirmecofauna per, d'aquesta manera, contribuir al panorama del coneixement del medi on es celebra, de la seva protecció i de la seva conservació".

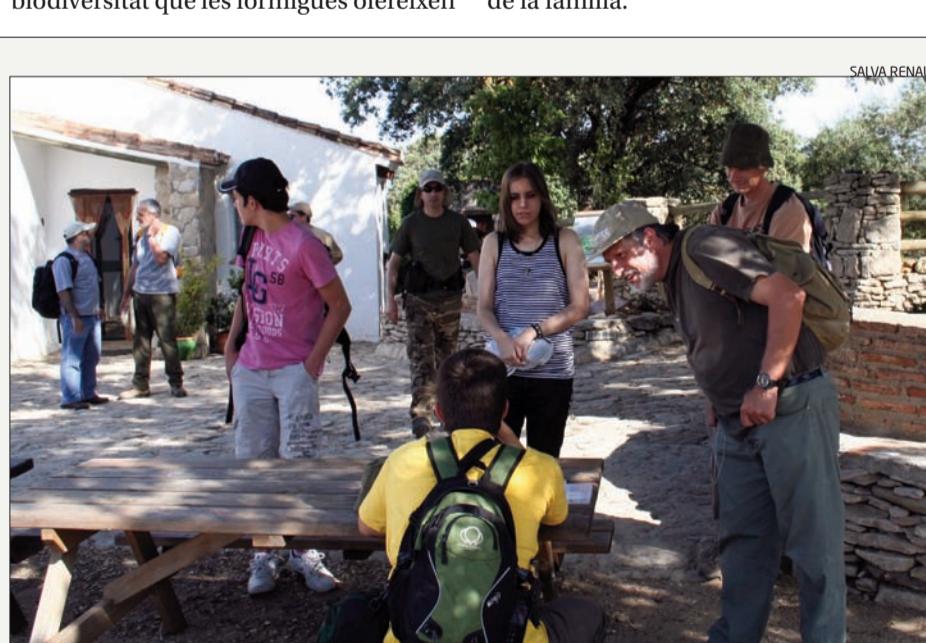
"Aquest any 2010 s'ha celebrat la V TAXOMARA a Ronda, lloc de singular bellesa a la província de Málaga i, concretament, se'ns ha ofert el Centre de Congressos i Aula d'Educació Ambiental La Algaba".

"Volent commemorar l'esperit i els objectius del primer TAXOMARA, aquest últim pretén de nou tornar al laboratori, a la lupa, a la classificació i ordenació, al mesurament i comparació, i a l'acostament del professional o aficionat a la meravellosa biodiversitat que les formigues ofereixen

al continent europeu, poder arribar a familiaritzar-se i arribar a identificar correctament alguns dels seus tàxons. Però tot això, i sense faltar a l'anterior objectiu, pretén ser de nou un espai de trobada i, perquè no dir-ho també, de confraternització entre els especialistes acadèmics i naturalistes aficionats en el camp de la mirmecologia, on les sortides al camp, ponències, resultats i comunicacions sobre altres disciplines com l'ecologia o etologia d'aquests insectes, s'han consolidat com a proposta i aposta pels interessos de divulgació social sobre el món de les formigues que l'*Associació Ibèrica de Mirmecologia* i el fòrum a Internet de *La Marabunta* i la web www.formicidae.org tenen com a comesa des dels seus inicis".

Dit això, comentar que aquest és el meu primer TAXOMARA, després de més de dos anys inscrit al fòrum de *La Marabunta*. Va ser una decisió difícil, molt repensada, però també presa gràcies als ànims del fundador de *La Marabunta*, Roberto Huerta, "Xcom" pels membres del fòrum. Tot i haver parlar amb ell moltes vegades per telèfon o a través de correus electrònics, em sentia potser una mica incòmode pel fet d'anar a l'altra punta d'Espanya a trobar-me amb gent que no coneixia, amb la qual no havia tingut pas cap tracte i amb la qual només m'unia una afició, les formigues.

No cal dir que vaig quedar gratament sorprès pel tracte obtingut allà. Gent com el propi Roberto, Gerardo Fernández, Alberto, Sílvia, Raúl, Mireia, Gemma, Rafa i tants d'altres, em van fer sentir com un més de la família.

"Alihormiga", Joan Aleix, Joau, "Mikka", "MadGator", Xavier Espadaler, i molts d'altres ens trobem aquest dia en *La Algaba* per sortir a fer un vol de recerca pel parc. Tots ben preparats i amb els estris necessaris per recollir mostres de formigues.

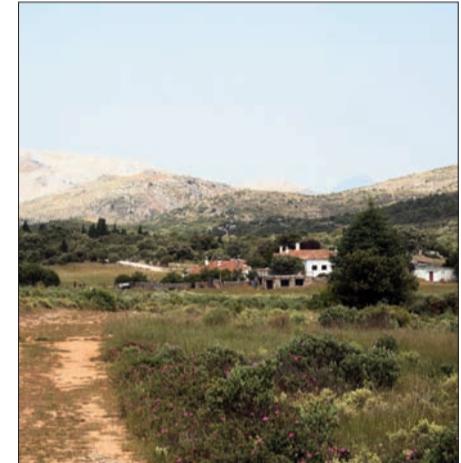

Parc natural de La Nava

AZONA DE LLANOS A PINSAPAR

Els *Llanos de La Nava* estan compresos entre les Serres del Oreganal, de la Neu i Alcojona, també anomenat Cerro Alcor. En aquesta plana es troben, en ordre de proximitat a la carretera de S. Pere, l'àrea Recreativa de Conillera, el Càmping Conillera, Rajete, La Fuenfría i la finca de La Nava de SantLuis.

L'accés més còmode i fàcil a *La Nava* és a través del carril de rouredes, el qual es pren a la carretera de Ronda a Sant Pere de Alcantara ia uns 11 km d'aquesta primera població un panell del Parc Natural indica l'inici d'aquest carril.

Cinc cèntims dels parcs

Centre de La Algaba

CENTRE DE CONGRESSOS I AULA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL LA ALGABA

Difondre la riquesa patrimonial, fomentar l'agricultura i la ramaderia ecològiques i apropar-nos a la prehistòria andalusa són alguns dels objectius pels quals es treballa dia a dia des de la *Algaba* de Ronda.

Amb més de dos-cents anys d'antiguitat dóna la benvinguda als visitants. Jardins plens de flors i plantes herbàcies donen color a la blancor de la finca, camins i estades empedrats, ceràmica àrab, el pati andalús, rouras, alzines, sureres ... proposen un viatge cap a una Andalusia que va existir fa segles i que ara lluita per romandre viva.

La Algaba PRIMERA TROBADA

Uns anem per primer cop, uns d'altres es tornen a trobar després d'un any. Abraços, mirades, auto presentacions, uns més cohibits, d'altres més llençats. La qüestió és que ens reunim en *La Algaba* una trentena d'assistents al TAXOMARA 2010.

Allà ens esperen els responsables del parc per fer-nos una primera visita guiada. Son més de seixanta hectàrees de bosc mediterrani amb un mon de exemplars de fauna autòctona, el típic "cortijo" que fa de centre d'educació ambiental, camins amb les voreres empedrades, una reproducció de més de 4.500 metres quadrats d'un poblat neòltic que recrea els primers assentaments comuns d'éssers humans fa uns cinc mil-lennis.

Serà un primer dia emocionant. Tot i que

ahir ja vaig conèixer en persona diversos membres de *La Marabunta*, en especial a Roberto, avui parlaré de tu a tu amb tots els assistents. Compartiré fotos, intercanviarem anècdotes, recollirem mostres, aprendré com es fan les identificacions, per on es busquen les colònies, tantes i tantes coses de les quals havia sentit parlar en el fòrum però que mai havia pogut experimentar a la meva carn.

Aquí comença aquesta nova experiència que intentaré reflectir en aquesta publicació, no sols pel recordatori de tots els que vam assistir, sinó també per animar, si es pot, als que no van poder venir o als que no han vingut mai, per que posin tots els mitjans possibles per participar el proper any en el TAXOMARA 2011, que es durà a terme a Girona..

CULTURA

Reproducció d'un poblat neolític

PRIMERS ASSENTAMENTS COMUNALS D'ÉSSERS HUMANS

- La visita al poblat neolític és una de les principals activitats del centre. S'hi poden conèixer la cultura material i l'estil de vida dels que van començar a poblar aquestes terres. Hi ha hagut un llarg procés de documentació i investigació durant vint anys. Aquesta reproducció es tracta d'arquitectura experimental perquè és una interpretació de la història. Cabanes, eines prehistòriques, les tombes o el corral presenten davant nostre un temps per descobrir.
- En aquest lloc podem sentir el més semblant a la vida en el neolític. S'aixeca un poblat de l'edat del coure, minuciosament caracteritzat, amb tota mena de detalls, muntat i reproduït de manera artesanal, tal i com ho van fer els nostres avantpassats, cuidant que sigui tot lo més real possible. Aquesta és la manera de poder fer comprensible com eren els éssers humans que vivien fa cinc mil anys a la zona, només amb l'ajuda del coneixement i del rigor històric.
- Fins i tot, l'elaboració de les eines es fa de manera artesanal. La fabricació a mà de destrals fets de sílex, fer foc per fricció i d'altres tècniques de l'època serveixen no només per ser fidels al neolític sinó també per entendre com era la vida dels éssers humans fa cinc mil anys.

Visita guiada al poble neolític, dirigida pel arqueòleg David Garcia, que ens explica tota mena de detalls sobre la vida aleshores i sobre la fabricació d'estris.

La Algaba POBLE DEL NEOLÍTIC

David Garcia, arqueòleg del Centre La Algaba, ens acompanya a través del parc fins arribar a la reproducció al natural d'una població del neolític. Ens parla de com vivien els éssers humans fa cinc mil anys.

Construcció de cases i tancats, tant fidel als originals que fins i tot suporten les inclemències del temps, siguin pluges o sequeres. Ens demostra com es fabricaven els estris per la caça, per la sega, per la construcció dels habitatges.

L'adobat de pells per l'abric i per donar comoditat als llits, l'elaboració de ornamentals, l'afilat de pedres per tallar, la construcció de figures tipus menhir, la fabricació de recipients per guardar menjar, com fer foc, etc. En alguns dels casos fins i tot ens ho ensenya a fer. Tot està fabricat i elaborat manualment, de la mateixa manera que ho feien aleshores.

Res que veure amb el món de les formigues, però tant interessant com elles. Està clar que l'abast de la cultura no té límits i que de tot podem aprendre, de tot podem treure conclusions útils per la nostra vida. Qui diu que la cultura està renyida amb l'affició a les formigues? Jo no.

La Algabe

per la seva identificació

Recerca de formigues

Comença la recerca des de les 11 del matí fins a l' hora de dinar

Primeres identificacions
Xavier Espadaler, Xavier Roig i Gerardo Fdez.

Escorpi recentment mudat
No és una formiga, però també està bé

Plagiolepis pygmea
Ous i larves, sota una pedra

Temnothorax
Dins d'un tronc sec, reina i un món de larves

Crematogaster scutellaris
Les primeres obreres

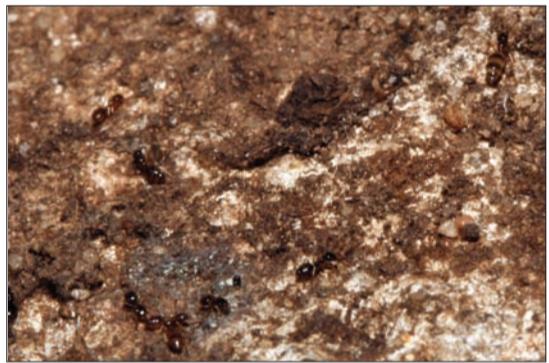
Camponotus cruentatus
Una obrera, n'estava ple de gom a gom

Aphaenogaster
Sota una pedra, larves i pupes

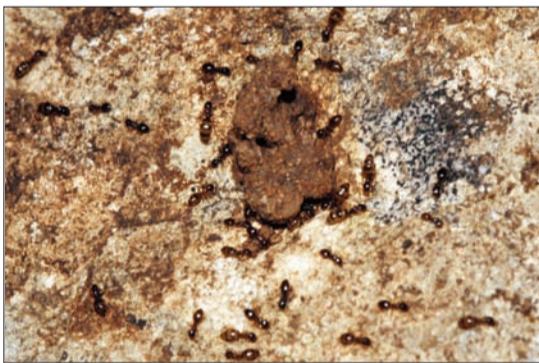
Aphaenogaster
Recollint mostres per identificar

Plagiolepis pygmea
Obreres fugint del lloc descobert

Camponotus cruentatus
Obrera, baixant d'un arbre

Plagiolepis pygmea
Niu, sota una pedra

Camponotus cruentatus
Multitud d'obreres, prop del niu, sota terra

Aphaenogaster gibbosa
Desenes de mascles alats sortint del niu

Aphaenogaster gibbosa
Niu ple de larves i pupes, sota una pedra

Blanus cinereus
Petita serp cega, semblava un cuc de terra

Cataglyphis ronsenhauri
Fent de les seves

Solenopsis
Niu amb centenars de larves i pupes

Solenopsis
A la ma semblen tant poca cosa

Escorpi
S'està crusrint un dels seus. El mascle?

Formica
A l'entrada del niu, sota terra

Formica
Capolls al descobert, sota terra

Agalla
Amb una petita colònia a l'interior

Camponotus cruentatus
A la sortida del seu formiguer

Plagiolepis pygmaea
Pilota d'ous sota una pedra

La Algaba

Recerca...
per la seva identificació

A peu de microscopi un grupet comencem a fer les identificacions. A la dreta, de davant cap enrera tenim a Chema, a Robert (xcom) i a Fran (racamubi). A l'esquerra, de davant cap enrera estem Salva (srenau), Raúl (mendelius) i Ignacio (ari).

Tallers PRESENTACIÓ I IDENTIFICACIÓ

D esprés de fer un petit gran àpat, el Dr. Xavier Espadaler ens fa una breu introducció. A continuació, els tallers d'identificació, no sols de les espècies trobades avui a La Algaba, sinó també d'una gran quantitat de mostres de col·leccions dels nostres assistents.

Com soc molt nou amb aquest tema em poso al costat del Raúl. Recolzats pel manual que ens han subministrat de taxonomia ens posem a identificar amb el microscopi un parell d'espècies que el propi Raúl ha recollit aquest matí. No és fàcil, us ho asseguro, i menys per uns aficionats com nosaltres, però s'ha de provar.

Tots plegats utilitzem els prop de 30 microscopis que els organitzadors ens han preparat. És interessant veu-

re com uns dominen més que d'altres. Fins i tot, als mestres de mirmecologia que son presents no els hi cal la majoria dels cops el microscopi, doncs identifiquen a cop de lupa les subfamílies i els gèneres. Son uns *mega-cracks*.

A la foto de sota, el Xavier Espadaler fent la introducció sobre les formigues al continent europeu, i la seva identificació.

Sortim en autocar cap al parc de La Nava. Farem des de Los Llanos fins al Pinsapar. És un paratge força bonic, caracteritzat sobretot pels Pinsapos, els avets autòctons de la Península Ibèrica, molt característics. Lo primer, els preparatius.

La Nava

TOTS PLEGATS A BUSCAR

Els primers preparatius: aigua, protecció solar, gorres

Roberto (Xcom) i Fran (racamubi)

Anem cap allà

L'Alberto Tinaud també domina els cavalls

Javier (aliormiga) ja comença a recollir mostres i el Rafa observa

Malú, Carlos (madgator) i Maria (macofu) comencen a recollir motres

No tardem a trobar les primeres formigues

Gran paisatge, amb Javier (aliormiga) buscant

Raúl (mendelius), Gemma (kiula) i Ari

Aphaenogaster
Niu sota les pedres

Crematogaster auberti
Muntanya de larves, sota una pedra

Aphaenogaster senilis
Niu ple de larves, sota una pedra

Fotos a niu de *Messor*
No soc l'únic que fa fotos

Messor
Entrades a la colònia, sota una pedra

Preses de mostres
No s'escapa ni una a la nostre recerca

Pheidole pallidula
Dues obreres portant una pupa d'alat

Bothomyrmex
Just sota una pedra

Floreta silvestre
No sols hi ha formigues

Pinsapo
Abet octocton ibèric

Pinsapo
Branques característiques

Pinsapo
Detall

Tapinoma
Niu amb larves, sota les fulles a terra

Camponotus pilicornis
Un grupet de larves, sota una pedra

Temnothorax
Ple de larves, sota la fusta seca

La Nava

per la seva identificació

Recerca de formigues

La Nava

per la seva identificació

Tapinoma
Niu amb ous i larves, sota una pedra

Tapinoma
Niu amb larves, sota fusta seca

Aphaenogaster
Niu amb larves i pupes, sota fusta seca

Crematogaster auberti
Petit niu amb larves, sota les fulles seques

Formica
Entrada al niu, amb ple de capolls

Lasius grandis
Niu a la vista, amb reina inclosa

Lasius grandis
Gran quantitat de capolls, sota les fulles

Camponotus pilicornis
Entrada a un niu, amb larves i obrera jove

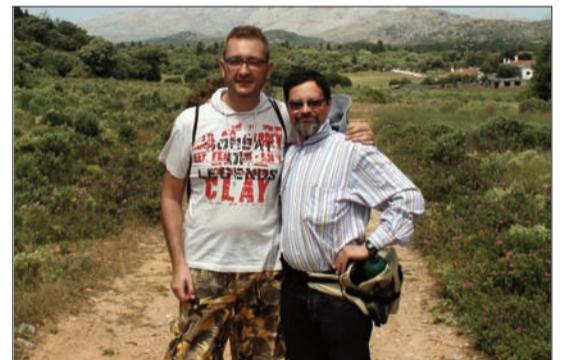
Cataglyphis
Entrada al niu

Cataglyphis
Cementiri amb restes, al costat de l'entrada

Fi de l'excursió
Javier, Salva i els dos Rafas

Fi de l'excursió
Salva (srenau) i Raúl (mendelius)

Retrobada
Descansant, abans d'anar a dinar

Retrobada
Gemma, Rafa i Raúl

Retrobada
Jo, què passa?

COMPORTAMENT DE *ANOCHECUS GUILIANII*

► PONENT: Alberto Tinaud. PROCEDÈNCIA: Departament de Biología animal. Facultat de Ciències, Universitat de Granada.

El gènere *Anochetus* inclou vora de 90 espècies distribuïdes per quasi totes les regions tropicals i càlides del planeta. A la Península Ibèrica es coneix una sola espècie: *Anochetus ghilianii*.

La biologia d'aquest gènere està molt poc estudiada i, en el cas de la "ghiliani", molt menys. Se sap que fan els nius normalment a terra, encara que en regions selvàtiques també poden utilitzar els troncs. Es coneix molt poc sobre el seu tipus d'alimentació, donat el tipus de mandíbules que tenen, i com el processen.

A rel de mostres realitzades la passada primavera a la regió de l'Estre de Gibraltar s'ha pogut observar grups formats per uns 20 individus. El seu manteniment en nius artificials ha pogut permetre veure alguns comportaments interessants, però desconegut d'ells i per lo inusual.

Una xerrada força interessant sobre aquesta espècie tant peculiar.

1A.- ACTIVITAT DE *MESSOR BARBARUS* 2A.- ETNOMIRMECOLOGIA

► PONENT: Crisanto Gómez. PROCEDÈNCIA: Universitat de Girona.

A la primera intervenció es presenten les dades recollides durant l'hivern de l'any 2009-2010 a Rubí, sobre l'activitat de nius de *Messor barbarus*. Es detecten activitats hivernals inusuales, com l'obertura dels nius i l'extracció de terra, els primers quinze dies de Gener, segurament associades al llarg període hivernal amb situació de l'Oscil·lació de l'Atlàntic Nord negativa (NAO -).

També es relacionen els vols nupcials d'aquesta espècie a la península de l'any 2009 amb les pertorbacions atmosfèriques que van circular sobre la mateixa en els mesos de Setembre i Octubre.

A la segona intervenció es parla de la Etnomirmecologia, explicant-se el mètode utilitzat per la població de Benamejí (Còrdova) per recollir els últims grans de blat a les eres durant els anys 50. Utilitzaven l'activitat de farratge de llavors per part de les colònies de *Messor barbarus* presents a les eres on es treballava la collita fins l'obtenció final del gra. Les utilitzaven per separar els últims grans de la palla.

CARACTERITZACIÓ DELS NIUS D'HIVERN DE LA FORMIGA ARGENTINA

► PONENT: Mireia Diaz. PROCEDÈNCIA: Departament de Ciències Ambientals. Universitat de Girona.

La formiga Argentina, *Linepithema humile*, presenta un patró de re-agrupació en els seus nius d'hivern amb una localització molt similar any darrera any, i amb una elevada concentració de reines en aquesta època.

Es va fer un estudi en el qual es van mesurar les característiques físiques i ambientals més rellevants de 90 nius d'hivern i els seus respectius punts de control, ubicats aproximadament a 2 metres de cada niu: altura, orientació, cobertura vegetal, distància al niu, l'arbre i el camí més propers, àrea i color de la pedra, temperatura i contingut volumètric en aigua, durant els hiverns de 2008 i 2009, a dues zones envaïdes del NE de la Península Ibèrica.

Es va trobar que la fidelitat dels nius d'hivern pel lloc de nidificació d'un any a l'altre va ser del 75,6%. Tot i que no es van explicar diferències significatives entre els nius fidels i els no fidels, en quan a les variables ambientals, sí que es van trobar diferències entre les cobertures. Aquest estudi podria servir com eina per ajudar-nos a aplicar mesures de control amb més precisió.

EFFECTES DE L'EXTIRPACIÓ DELS NIUS D'HIBERN DE LA FORMIGA ARGENTINA

► PONENT: Martha Lucía Enriquez. PROCEDÈNCIA: Departament de Ciències Ambientals. Universitat de Girona.

La formiga Argentina, *Linepithema humile*, va ser introduïda a Europa fa més d'un segle i ha aconseguit expandir-se eficientment a lo llarg del continent. A l'hivern, les formigues argentines s'agrupen en grans nius, que estan localitzats en els mateixos llocs any darrera any, característica que els fa fàcilment detectables i, per tant, potentialment controlables. Al extreure aquests nius, la densitat de les reines que sorgeixen a la primavera podria ser reduïda i, conseqüentment, la tassa d'invasió es reduiria.

L'estudi es va dur a terme a tres boscos mediterranis de Catalunya. Entre Gener de 2009 i Gener de 2010 es van prendre mostres de 18 parcel·les, localitzades en tres diferents àrees de cada bosc, en funció del nivell d'invasió de la formiga argentina. Es van extirpar nius d'aquesta espècie i es van prendre mostres de control cada dos mesos.

Els primers resultats van mostrar una tendència al millorament de la diversitat i abundància de les formigues natives a les parcel·les extirpades, tot i que s'ha de seguir estudiant els resultats a més llarg termini.

NOVA ESPECIE DE CATAGLYPHIS: *CATAGLYPHIS TARTESSICA*

► PONENT: Fernando Amor. PROCEDÈNCIA: Estació biològica de Doñana.

Els dos morfs, negre i bicolor, del complex *Cataglyphis florícole*s sembla que són de fet dos espècies diferents. Una peculiar característica de les seves poblacions és la d'estar segregades. No obstant això s'han trobat zones de frontera en què els nius d'ambdós morfs es troben barrejats i propers entre si.

Un recent estudi genètic, realitzat en aquestes zones de frontera a la Reserva Biològica de Doñana, basat en 8 micro-satèlits mostra l'absència de flux genètic entre aquests dos morfs. En la present comunicació es mostren diferències morfològiques i biomètriques entre els morfs negres i bicolor que, juntament a l'allàment genètic trobat suggeren que tots dos tipus constitueixen en realitat dues espècies diferents. S'anomenarà al morf bicolor *Cataglyphis Tartessos*, quedant el negre com *Cataglyphis florícole*s, el color del holotip descrit per aquesta espècie.

ESTUDI DE LES COMUNITATS DE FORMIGUES A UN PARC NATURAL

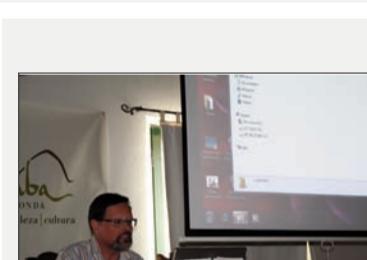
► PONENT: Joan Aleix Herraiz. PROCEDÈNCIA: Facultat de Biociències. Universitat Autònoma de Barcelona.

Es va realitzar un mostreig de les comunitats de formigues del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac durant els anys 2006 i 2007.

Per a això es van determinar les espècies de formigues de diferents associacions vegetals del Parc, agafant mostres de diverses rèpliques de cada d'elles.

Es van utilitzar dos mètodes diferents de captura: la caça a vista i les trampes de caiguda.

Es va obtenir un total de 61 espècies entre les quals cal destacar una espècie esclavista (*Polyergus rufescens*), diverses parasites socials (*Plagiolepis xenei* *Lasius carniolicus* entre d'altres) i una espècie invasora (*Lasius neglectus*).

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "CRIAR HORMIGAS"

► PONENT: Raúl Martínez. PROCEDÈNCIA: Professor. Madrid.

En l'actualitat no disposem d'un text en castellà que serveixi de suport als mirmecòlegs aficionats. Aquest llibre té com a finalitat cobrir aquest buit.

S'aborden diversos aspectes relacionats amb les formigues, com ara biologia general i elemental sobre les formigues, així com aspectes curiosos del seu comportament. El manteniment de colònies artificials de formigues, la fabricació de formiguers de diferents tipus de manera detallada. Resold els dubtes més freqüents que podem tenir els aficionats i aporta una sèrie de consells interessants., aborda el tema d'identificació de gèneres d'una manera elemental, però útil, i contempla la realització d'experiments senzills.

Una de les coses que més havia trobat a faltar des de que em vaig incorporar al mon dels aficionats a les formigues. Una bona eina per nosaltres.

Enhorabona, Raúl, per aquest fantàstic treball.

ELS NOSTRES EXPERTS PARLEN EN EL CENTRE LA ALGABA

LES PONÈNCIES

EL BUTLLETÍ DE LA ASOCIACIÓN IBÉRICA DE MIRMECOLOGIA (A.I.M.)

► PONENT: David Cuesta. PROCEDÈNCIA: Membre de A.I.M. Burgos.

La creació d'una publicació digital i periòdica sobre formigues es va plantejar en el IV congrés internacional de mirmecologia, Taxomara 2009, i a finals de Novembre d'aquell mateix any veia la llum el número 1 de "Iberomyrmex", Butlletí de l'A.I.M".

Iberomyrmex és la primera publicació específica sobre mirmecologia de la Península. És anual, digital, gratuïta i pot trobar-se en [www.mirmiberica.org/iberomyrmex](http://www.mirmiberica.org/).

Actualment consta de cinc seccions (articles i notes; revisions, traduccions i resums; Taxomara, i materials didàctics) en les que pot encaixar pràcticament tot el relacionat amb la mirmecologia.

La meva recerca La Algaba

Divendres. Tarda lliure. Em dedico a explorar tot sol i a fer unes quantes fotos.

Camponotus cruentatus
Al voltant del centre

Formica
Obrera transportant un trocet de fusta

Camponotus cruentatus
Recercant el conreu

Camponotus cruentatus
Obrera portant fora del niu un cadàver

Messor
Entrada al niu

Messor
El típic "major" vigilant la zona

Crematogaster scutellaris
Niu en agalla, a terra

Crematogaster scutellaris
Interior del niu, en l'agalla, ple de larves

Crematogaster scutellaris
Interior del niu, en l'agalla, ple de larves

Ronda BREU VISITA TURÍSTICA

Ronda és una de les ciutats més antigues d'Espanya. Els seus orígens es remunten al Neolític. Hi van deixar la seva empremta els Romans, va ser la capital d'una de les Kuras (províncies) en la que es dividia al-Andalus, i es fa constituir fins i tot en regne independent (regnes taifas). Va ser conquerida pels Reis Catòlics a 1485 degut a la seva importància estratègica.

La seva època clau va ser en el segle XVIII, quan es van construir els edificis més significatius i emblemàtics de l'aristocràcia d'aquell temps i de la Ronda actual: el Pont Nou i la Plaça de Toros.

Sens dubte, la part del Pont Nou és el fort de la ciutat i el que més m'ha agradat, amb diferència, de la resta. També hi és la plaça de toros, però com no estic a favor no ho comentaré.

Visita a la Biblioteca de la Real Maestranza de Caballería de Ronda, on es farà una xerrada i l'entrega de diplomes d'assistència al Taxomara i d'altres condecoracions.

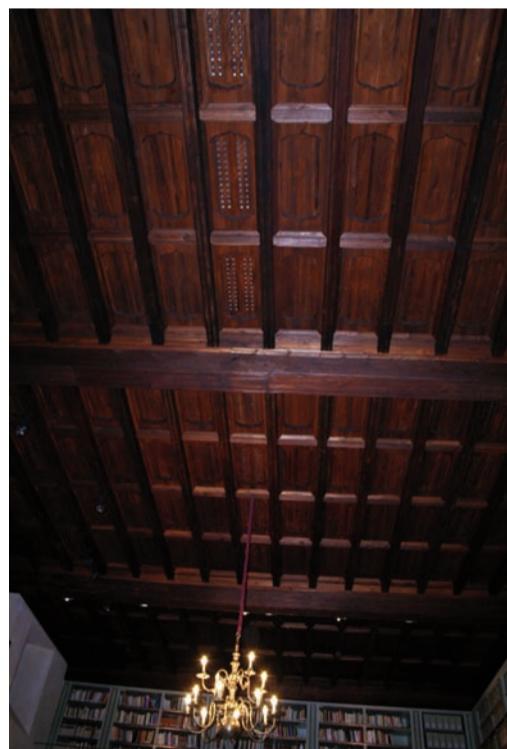
Ronda

VISITA A LA BIBLIOTECA

Amb un fons que supera els vint mil volums, la Biblioteca de la Real Maestranza de Caballería de Ronda proporciona un servei especialitzat a investigadors en els temes afins a la història de la pròpia Institució, com són genealogia i heràldica, noblesa i elits de poder, art eqüestre i cavalleria, tauromàquia o literatura de viatges per Ronda i la muntanya.

Un lloc interessant per observar l'art dins d'una biblioteca. El sostre de fusta, les pintures, les enquadernacions dels llibres més antics, les estructures on guardar-los, l'olor característic que fan aquests espais amb tanta cultura al darrera.

I, per què no, un grupet d'aficionats a la mirmecologia, uns seriosos, uns d'altres fent bromes i, moltes, moltes fotografies. un lloc inoblidable.

PRESENTACIÓ A LA BIBLIOTECA

Dr. Joaquín Reyes (A.I.M. - Universitat de Córdoba), a ma esquerra de la foto. Enmig, el Gerardo Fernández (A.I.M.). A la dreta, un representant de la Biblioteca.

Conferència

LA PROBLEMÀTICA CAUSADA PELS INSECTES EN EL PATRIMONI HISTÒRIC.

El bio-deterioració d'un suport històric es pot definir com un conjunt de fenòmens que impliquen alteracions de les propietats físic-químiques i mecàniques d'un material per acció de organismes biològics. Aquestes alteracions a més, impliquen modificacions de l'aspecte estètic / artístic d'aquests objectes, un aspecte difícilment quantificable. És important destacar que gran part de les col·leccions emmagatzemades i / o exposades en els museus són de naturalesa orgànica. Els organismes responsables del bio-deterioració són d'un ampli espectre taxonòmic. Destaquen els isòpters (tèrmits o "formigues blanques") i els Coleòpters (dermèstids i corcs). Els fòrmics o "formigues veritables" a penes tenen efectes directes registrats, encara que en la pràctica es poden confondre amb les tèrmits pel personal de manteniment i restauració, atribuint els efectes d'aquestes..

Des demicroorganismes com bacteris, fongs i algues fins a mamífers, per exemple,

Ronda

Biblioteca de la Real Maestranza de Caballería

Entrega de diplomas, premis i condecoracions

Entrega de diplomas
Salva Renau (*srenau*)

Entrega de diplomas
Carlos (*madgator*)

Entrega de diplomas
Rafa (*eaglescreen*)

Entrega de diplomas
Chema (*chema*)

Entrega de diplomas
Javier (*alihormiga*)

Entrega de diplomas
Rafa (*bonhobo*)

Entrega de diplomas
Gemma (*kiula*)

Entrega de diplomas
Sergi (*serranogaster*)

Entrega de diplomas
Natalia (*mikka*)

Entrega de diplomas
María (*macofu*)

Entrega de diplomas
Ignacio (*ari*)

Entrega de diplomas
João Pedro Cappas

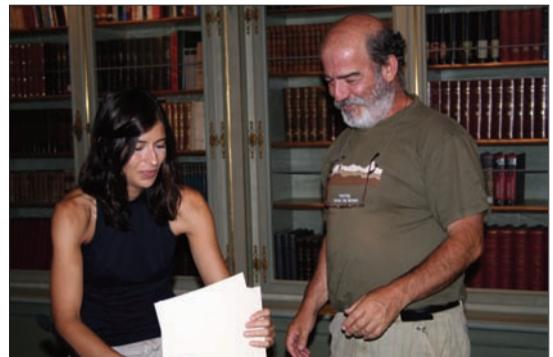
Entrega de diplomas
Fran (*racamubi*)

Entrega de diplomas
Joaquín Reyes

Entrega de diplomas
Joan Aleix (*xinxu*)

Entrega de diplomas
Alberto Tinaud

Entrega de diplomas
Marta Lucia Enríquez (malu)

Entrega de diplomas
David Cuesta (teleuteamonio)

Entrega de diplomas
Fernando Amor

Entrega de diplomas
Mireia (northia)

Entrega de diplomas
Xavier Espadaler (xeg)

Entrega de diplomas
Crisanto Gómez (crisanto)

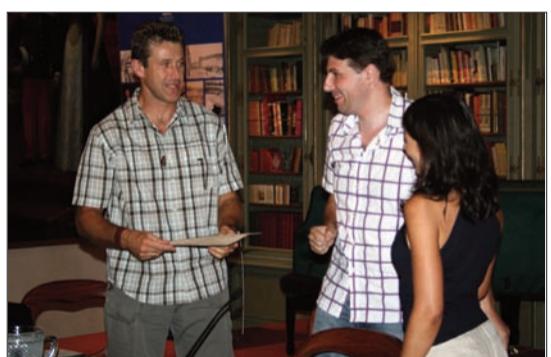
Entrega de diplomas
Xavier Roig (xauxa)

Entrega de diplomas
Raúl Martínez (mendelius)

Entrega de diplomas
Alberto Sánchez (alberto_enfermero)

Entrega de diplomas
Gerardo Fernández

Entrega de diplomas
Roberto (xcom)

Entrega de diplomas
Sílvia Abril (silviaabril)

Entrega insignies de plata A.I.M.
Un dels responsables de Ronda

Entrega insignies de plata A.I.M.
David Cuesta (teleuteamonio)

Biblioteca de la Real Maestranza de Caballería Ronda

Ronda

Biblioteca...

Entrega insignies de plata A.I.M.
Carlos (madgator)

Entrega insignies de plata A.I.M.
Silvia Abril (silviaabril)

Entrega de premis
Alberto Sánchez (alberto_enfermero)

Entrega de Premis
Roberto (xcom) i Gerardo Fernández

Entrega de premis
Premi

Entrega de diplomes i premis
Saló de butaques

Salva Renau
AFICIONAT

La meva opinió sobre el Taxomara

Què dir del meu primer Taxomara? Doncs que ha sigut una gran experiència, i no diré irrepetible, doncs espero que no sigui l'última. L'any que ve es farà a Girona i em queda més a prop de casa. El temps ho dirà.

Sobre el que significa aquesta experiència diré que, tot i que esperava coses positives, mai em vaig arribar a imaginar lo especial que seria. N'he après molt i molt, i no sols del mon de les formigues, sinó de moltes altres coses relacionades.

Gent que treballa en aquesta matèria dia a dia, que investiga, que analitza, que desobreix aspectes nous sobre les formigues, del seu comportament i de com afecten a la cadena natural. Autèntics professionals en aquest camp que, alhora de compartir els seus coneixements amb la resta d'aficionats son capaços d'adaptar-se al nostre desconeixement, es comporten com autèntics professors.

També d'altres aficionats no professionals. Oberts a compartir, a fer sentir-nos còmodes i a gust als nous com jo. Puc dir que he fet amics, companys, bons companys. Amb alguns d'ells ja els tractava via Internet, i ja els hi notava aquella noblesa que caractritzava la bona gen, cosa que no abunda avui en dia. Tots amb defectes, però també amb

moltes virtuts. Em quedo amb lo segon, és clar.

I d'anècdotes? Un parell, almenys.

Recordo que vaig decidir fer el viatge amb avió i busos amb la samarreta de La Marabunta. Una manera d'identificar-me davant de qualsevol altre aficionat a les formigues que anés també cap a Ronda. Em va semblar molt estrany no trobar-me a ningú pel camí. Un cop a Ronda, vaig contactar amb els primers assistents que estaven fent una cervesa a una terrassa. Doncs sembla ser que vaig estar viatjant en avió amb quatre d'ells, em van veure amb la samarreta i no em van dir res de res. Mal començava, vaig pensar. Però tot lo contrari, gent encantadora, només va ser un lapsus.

També l'últim dia, després del sopar de cloenda, ens acomiadem tots plegats. Vaig a saludar al Xavier Espadaler i em diu: *Mira, el raro. Raro?* - respondé jo. *És raro que a un informàtic li agradin les formigues* - diu Xavier. Jo l'intento convença que la informàtica es mou per lògica i que aquest mon de les formigues, un cop el coneixes, també té la seva lògica. Però els trets no anaven per aquí. Es referia a que coneix un mon d'informàtics i tots son una mica rars. Però jo era diferent, deia Xavier, era massa normal per ser informàtic. *És que jo soc diferent*, - li

vaig dir. De totes maneres tenia un xic de raó, els informàtics acostumen a ser una mica rars, sempre parlen de bits i de bytes, però jo no soc així, i me'n alegro de marcar diferència.

Gent especial, com diríem col·loquialment, collonuda. El Roberto, el Fran, els dos Rafas, Gerardo, Gemma, Raúl, Javier, i molts d'altres. Simplement, un encant de gent. No sols vam compartir temps durant les recerques sinó també fora d'allà. En els dinars, en els sopars, anant de copes. El tema de la identificació basant-nos amb les claus taxonòmiques. Un tema complicat pels aficionats, però tot és començar. Això sí, entre els professionals, uns autèntics megacracks. Feia molta gràcia veure a tots discutint gènere, subfamília de la formiga trobada. Una simple ullada amb lupa d'un dels especialistes i tot solucionat.

Recordo haver agafat una mini colònia de La Nava (reina, 10 o 12 obreres, ilarves). Per la tarda tocava identificar. Era una *Tapinoma*, això sí, però què més? Li ensenyem al Xavier Espadaler. Agafa una obrera viva amb els seus dits, treu la lupa, observa: *Tapinoma Madeirense*, - diu. *I com es diferència del reste de Tapinomas?* - dic jo. No se què d'una marca frontal pel damunt de les mandíbules, o alguna cosa així. Perdoneu però soc inexpert. Per flipar.

Què vull dir amb tot això? Doncs que val la pena. És una experiència que recomano a tots els que no l'han tingut. És una cosa per recordar i que m'ha instruït molt. També m'ha ajudat a apreciar més el paper de les formigues en el nostre ecosistema.

I perquè he fet un resum en forma de revista? Doncs per que m'agrada compartir tot allò que em sembla especial i útil pels demés. No pretenc res de l'altre mon. Només que els que vam ser allà puguem recordar aquests dies també a través d'aquesta publicació. I pels que no hi van ser, animar-los a que s'apuntin, si poden, al proper Taxomara 2011 a Girona. No es penediran, us ho asseguro. I si alguna cosa que he

escrit no es del tot correcte o està errada, que m'ho comuniquin i ho modifiquen. Només espero que us hagi agradat. I perdoneu les faltes ortogràfiques o gramàtiques que hi trobeu. Soc informàtic, ni escriptor ni periodista. Salut a tothom.

Salva Renau
srenau
salva@salvarenau.cat
www.salvarenau.cat

Gràcies a tots els assistents al TAXOMARA 2010:

Alberto Sánchez
Alberto Tinaud
Andrés Rodríguez
Bernardo Madeira
Chema Catarineu
Crisanto Gómez
David Cuesta
Fernando Amor
Francisco Cáceres
Gema Trigos
Gerardo Fernández
Ignacio Liñán
Javier Arcos
Joan Aleix Herraiz
Joao Pedro Fernandes
Joaquín Reyes
José Carlos García
María N. Conde
Martha Lucia Enríquez
Mireia Díaz
Natalia Arnedo
Rafael Belmonte
Rafel P. Mira
Raúl Martínez
Rober Huerta
Salva Renau
Sergi Serrano
Silvia Abril
Xavier Roig
Xavier Espadaler